

Zoektocht naar heilige graal

van succes

DOOR ANGST HEEN BREKEN EN ERVARING OMZETTEN IN INZICHT

door JURRY BRAND

LANGBROEK - Succes leest de buitenwacht vaak af aan macht, status of een bankrekening met een stuk of wat nullen. Maar het blijkt dat een overgrote meerderheid van die mensen eigenlijk diep ongelukkig is. Toch is er ook een aantal 'uniek succesvolle' mensen, die geluk en succes combineren, zoals uitvinder Thomas Edison of Apple-baas Steve Jobs. Ondernemer, schrijver en filosoof Eric Bartels deed vijf jaar onderzoek naar de heilige graal achter dit fenomeen en beschrijft het in zijn deze week verschenen boek *The Plan*.

Bartels grijpt terug op de Griekse filosoof Aristoteles, de Zwitserse psychiater en psycholoog Carl Gustav Jung en de Amerikaanse 'geluks-goeroe' Martin Seligman. En hij heeft en passant ook nog een boodschap voor het bedrijfsleven. Dat moet drastisch op de schop, want het huidige 'industriële model' is niet meer houdbaar.

The Plan laat zich ook niet lezen als een fijn zelfhulpboek.

Het is namelijk niet even lekker samen te vatten in een lijst van

tien do's en don'ts en de essentie is ook niet meteen in een paar zinnen te resumeren. Bartels zet zijn theorie uiteen in 61 'principes' en ruim vijfhonderd pagina's en schuwt terminologie als 'zelfactualisatie van de potentialiteit' niet. Dit is dan ook het eerste deel van wat een serie van vijf boeken moet worden, en dit deel beschrijft alleen de theorie.

Bartels beschrijft dat heel veel vormen van succes afhankelijk zijn van cultuur of plaats, en slechts één vorm niet; de 'eudaimonia', een term van Aristoteles. „Deze mensen zijn volledig in balans met hun talenten. Ze doen wat

ze verschrikkelijk leuk vinden om te doen, en het is van maximaal belang voor de maatschappij. Ze doen meer dan andere mensen, en daardoor ervaren ze meer. En in tegenstelling tot wat wij denken, gaan ze ook vaker op hun bek”, zegt Bartels, die daar zelf over mee kan praten - hij maakte drie keer een faillissement mee.

Probleem met gewone stervelingen is dat we worden geremd door belemmerende overtuigingen.

„Twee daarvan heeft ieder mens wel in zich”, zegt

Bartels. „Dat zijn minderwaardigheid en machteloosheid. Je hebt een doel, maar je wordt als het ware steeds achteruitgetrokken op weg daar naartoe. Dat leidt onder meer tot het verlagen van je doelen, omdat je denkt dat je die toch nooit zal bereiken. We vertellen onszelf verhalen die we uiteindelijk gaan geloven.”

Doodongelukkig

Uit de 150 interviews die Bartels deed voor zijn boek blijkt dat veel van de geïnterviewden nog ver verwijderd zijn van eudaimonia. „In 98% van de gevallen waren ze doodongelukkig. Ze verdienden fantastisch, maar nooit deden ze wat ze wilden.”

Dat bleek bijvoorbeeld in een gesprek met de baas van een verzekeraar. „Hij wees me door het raam op zijn limousine met chauffeur. 'Weet je wat ik doe op de achterbank? Daar programmeer ik websites, want dat vind ik zó verschrikkelijk leuk om te doen.' Hij zat te glimpen als een klein kind.

• Eric Bartels, zelf ex-internetondernemer, trainer en filosoof, heeft het eerste deel van de vijfdelige serie over 'uniek succesvolle mensen' af. FOTO: CLAUDE FLOS

Maar ook hij vertelde zichzelf verhalen: kinderen, hypotheek. Ik zei: je hebt genoeg geld, wat is het probleem?”

„Je moet op zoek naar zingeving en geluk, maar dan in de zin van momenten dat al je talenten samenvallen. Een mooi voorbeeld vond ik een interview met Michael Schumacher. Die had het niet over zijn wereldkampioenschappen, maar vooral over het perfect nemen van de bocht Eau Rouge op het circuit van Spa-Francorchamps.”

De uniek succesvolle mensen hebben geen last van verhalen die ze zichzelf vertellen, stelt Bartels. Zij breken door hun angsten heen. „Zij kijken achterom, ze proberen te ontdekken waarom ze nou achteruitgetrokken worden bij het bereiken van hun doel. Doordat ze door hun angst heen gaan, ervaren ze ook meer, en die er-

varingen zetten ze weer om in nieuwe inzichten en strategieën.”

Volgens Bartels is zo'n 'leerspiraal', die hij onder meer ontdekte in biografieën van uniek succesvolle mensen als Leonardo da Vinci te vergelijken met de oermens die met een speer een buffel wilde vangen. „Dat red je niet, want die buffel is sneller dan jij.

Maar alléén de eerste paar honderd meter, daarna krijgt het beest problemen met zijn uithoudingsvermogen. Dus als je op meerdere plekken jagers neerzet, kun je hem wél vangen.”

Volgens Bartels zijn er niet alleen uniek succesvolle mensen, maar vind je het fenomeen ook bij organisaties. „Al zijn er daar ook belemmerende factoren. Hoe meer containerbegrippen, hoe zekerder ik weet dat de bestuurders in een

psychose zitten. Wat is nou 'kwaliteit'? De schuld ligt in het industriële tijdperk. Voolbouwer Stradivarius bijvoorbeeld deed zijn werk met bezieling, maar kon niet de hele wereld bedienen. Om dat wel te kunnen, hebben we alle dingen kunnen, hebben we alle dingen opgeknipt in stukjes om die in fabrieken te kunnen maken. Het doel was nobel: rijkdom voor iedereen. Maar het komt erop neer dat niemand werk doet dat met bezieling te maken heeft.”

Houdbaar

Dit tijdperk is aan het eindigen, aldus Bartels. „Bij Sony komen mensen een productvergadering binnen met lijstjes van functies van concurrenten. Waarom is meer functies beter? Ook het motto 'het maakt niet uit wat we verkopen, want we hebben marketingmensen die het kunnen verkopen' is niet houdbaar. Ik denk dat we materiële behoeften nu wel hebben vervuld. We hebben nu behoefte aan zingeving, en het begint ons te irriteren dat we producten kopen zonder bezieling.”